

27 באוגוסט 2026

לכבוד

גברת מירי נבון

מנהלת מחוז דרום במשרד החינוך

באימייל : lishkadarom@education.gov.il

בהול!

שלום רב,

הנדון: ליקויים חמורים במוסדות החינוך בכפרים הלא מוכרים

הריני לפנות אליכם בהחלט בשם הורים לילדים המתחנכים בבתי ספר בכפרים הלא מוכרים, בעקבות ממצאים שעלו מבדיקות בטיחות שנערכו בשבעה בתי ספר המופעלים על ידיכם (להלן: **דו"חות הבטיחות או הדו"חות**). בדו"חות תועדו **ליקויים ומפגעים חמורים ביותר, שנקבעו כמסוכנים לבטיחותם ולבריאותם של התלמידים**.

נבקשכם לפעול לאלתר לתיקון כלל הליקויים המפורטים בדו"חות הבטיחות, וכי משרד החינוך יבטיח את תיקונם באמצעות מבדקי ביקורת נוספים, שייערכו על ידו. במקביל, יש לגבש מנגנון סדור לתחזוקה שוטפת, לבקרה ולמעקב אחר הליקויים, לרבות ביצוע בדיקות תקופתיות ומעקב אחר יישום ממצאיהן. נפרט:

1. בימים 8.10.2026-9 נערכו מבדקי בטיחות בבתי הספר היסודיים אל-עזאזמה א' (סמל מוסד: 618702), אל עזאזמה ב' (618108), אל-עזאזמה ג' (618892), רח'מה (632786), אבו-קרינאת א' (618033), ביר אל-משאש (618785) ויסודי אבו-קוידר (618603), המופעלים על ידי המועצה האזורית נווה מדבר. המבדקים הוזמנו על ידי האגודה לזכויות האזרח בישראל (להלן: **האגודה**) ונערכו על ידי חברה חיצונית וניטרלית (להלן: **החברה**) המתמחה במבדקי בטיחות במוסדות חינוך, ובהתאם לקריטריונים והסטנדרטים שנקבעו על ידי משרד החינוך (ראו: משרד החינוך, מינהל ביטחון, בטיחות, חירום וסייבר "[רשימה מנחה לעריכת מבדק בבית ספר, גן ילדים, פנימייה וכפר נוער](#)" (מעודכן לחודש ספטמבר 2025)). יועץ הבטיחות של החברה שביצע את הבדיקות מנוי ברשימת עורכי מבדקי הבטיחות המאושרים על ידי משרד החינוך.

העתקי דו"חות הבטיחות של שבעת בתי הספר מצורפים כנספחים למכתב זה.

2. יועץ בטיחות מטעם החברה ביקר פיזית בשבעת בתי הספר הנ"ל בתיאום עם ועדי ההורים, והממצאים של הבדיקות מתועדים בדו"חות המצורפים. חשוב להדגיש, כי האגודה לא התלוותה לסיורים בבתי הספר ולא התערבה בביקורים, בממצאים או בדו"חות שהופקו; הממצאים המופיעים בדו"חות מבדקי הבטיחות משקפים אך ורק את הליקויים שאותרו על ידי החברה.

3. הממצאים של מבדקי הבטיחות מעלים תמונה מחרידה של הפקרת התלמידים לתנאי לימוד קשים ובלתי ראויים בכל אחד ואחד מבתי הספר שנבדקו. בין השאר, הדו"חות מצאו שירותים ללא דלתות, תקרות ומתקנים בסכנת קריסה, הצפות ביוב, חוטי חשמל חשופים ופסולת בכמויות ענק בחצרות בתי הספר. לפי דו"חות הביקורת, רבים מליקויים אלו הם מפגעים תברואתיים או בטיחותיים של ממש, המעמידים את הילדים בסכנת פציעה, התחשמלות, תחלואה, ועוד.

4. בשניים מבתי ספר – יסודי אל-עזאזמה ב' ויסודי אבו-קוידר – נמצאו מפגעים ברמת סיכון קיצונית, שהוגדרו כמפגע בקדימות 0. כלומר, מפגע המחייב את הסרתו המיידית, לפי הגדרות משרד החינוך. ביסודי אל-עזאזמה ב' נמצאו לוחות חשמל פתוחים וחשופים, ללא אטימה ולוח חיפוי פנימי, המהווים סכנת התחשמלות ומעלים את הסיכון שכל ניצוץ או קצר קטן יציתו באופן מידי את חיפוי הקיר היביל וייגרמו לשריפה מהירה שעשויה ללכוד את התלמידים. ביסודי אבו-קוידר נמצאו שלושה ליקויים בקדימות 0: הצטברות חריגה ונרחבת של פסולת מסוכנת בחצר; הימצאותו של אתר בנייה בחצר בית הספר, שאינו מופרד ומגודר באופן המונע גישת תלמידים; ולוח חשמלי הממוקם בחצר, עם אלמנטים חשופים וללא סידורי נעילה. למען הסר ספק, תיקונם של מפגעים אלו אינו ממצה את היקף התיקונים הנדרש, הן בבתי ספר אלו והן בשאר בתי הספר.

5. חובתו של משרד החינוך להבטיח לכלל התלמידים חינוך ראוי ושוויוני, מתבטאת גם בחובה להבטיח כי בתי הספר הם בטוחים לשימוש. בהתאם, עמידתו של בית ספר ברמה נאותה של בטיחות ותברואה היא תנאי לקבלת רישיון להפעלתו (סעיף 9 לחוק פיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969). נהלי משרד החינוך מחייבים את הרשות המקומית לערוך בדיקה שנתית של תקינות מתקנים ותשתיות בכל מוסד חינוך לקראת פתיחת שנת הלימודים, וזאת באמצעות יועץ בטיחות למוסדות חינוך, שכלול ברשימת עורכי מבדקי הבטיחות המאושרים על ידי משרד החינוך. לאחר שמתקבלים הממצאים, הרשות המקומית נדרשת לתקן את הליקויים והמפגעים, ולהעביר למשרד החינוך אישור בדבר מוכנות המוסד (משרד החינוך, חוזר מנכ"ל מס' 468 "סידורי בטיחות במוסדות החינוך" (2.2.2026)). גם משרד החינוך עורך מבדקי בטיחות יזומים במוסדות חינוך – וזאת לפחות אחת לחמש שנים בכל אחד מהמוסדות (ראו: מבדקי בטיחות מדגמיים [באתר משרד החינוך](#)). הידיעה אודות קיומם של מפגעים מסוכנים בבית הספר, בלי לוודא כי אכן תוקנו, אף הובילה בעבר להטלת אחריות בנוזיקין על גורמים במשרד החינוך (ע"א 7008/09 עבד אל רחים נ' עבד אל קאדר (7.9.2010)).

6. כידוע, מוסדות החינוך במדינה מופעלים על ידי הרשות המקומית, המעניקה שירותי חינוך לבתי הספר ולגנים שמצויים בתחום שיפוטם. בהיעדרה של רשות מוניציפלית, כמו במקרה של הכפרים הלא מוכרים, האחריות על תפעול מוסדות החינוך נתונה למשרד החינוך. בחירתו של משרד החינוך להתקשר עם מועצה אזורית נווה מדבר כקבלנית לצורך הפעלתם של בתי הספר והגנים בכפרים הלא מוכרים, אינה מורידה מאחריותו כלפי התלמידים הלומדים בבתי ספר אלו (ראו למשל: עת"ם 37413-01-26 אבו קרינאת נ' מנהלת מחוז הדרום, משרד החינוך (להלן: עניין אבו קרינאת) (החלטה מיום 28.4.2026)).

7. הדחיפות שבתיקונם הדחוף של הליקויים המתוארים מתגברת נוכח פתיחת שנת הלימודים בשבוע הבא. בהקשר זה יש לציין את שנקבע בפסק הדין בעניין אבו קרינאת מיום 12.7.2026: "למותר לציין, כי המצב ברגע זה עדיין איננו משביע רצון, ומובן לסברתי, כי על המדינה, כמו

גם על המועצה, להירתם ולפעול במרץ על מנת לתקן את המפגעים הדורשים תיקון על מנת להעמיד את בתי הספר והגנים במצב ראוי לכניסת תלמידים וללימוד בשנת הלימודים הקרובה. נרשם מפי נציגי הגופים האמורים כי זו הכוונה וכך הם פועלים, ויש לקוות כי הדברים אכן יבוצעו עוד במהלך החופש הגדול ולפני פתיחת השנה".

8. לפיכך, נבקשכם כדלקמן:

א. לפעול לתיקונם המיידי של הליקויים המפורטים בדו"חות הבטיחות. לאחר תיקון הליקויים, על משרד החינוך לערוך מבדקי ביקורת ולוודא כי טופלו ותוקנו כנדרש.

ב. בד בבד לתיקון הליקויים, יש לגבש מנגנון סדור של תחזוקה שוטפת, בקרה ומעקב אחר תיקון הליקויים, לרבות ביצוע בדיקות תקופתיות בתדירות גבוהה ובחינת יישום ממצאיהם.

9. נוכח האמור, ובהינתן ששנת הלימודים נפתחת כבר בשבוע הבא, נבקשכם לפעול כמבוקש ללא דיחוי. בשל דחיפות העניין וחומרת המצב, נבקש את התייחסותכם המהירה על מנת לכלכל את צעדינו, לרבות פנייה לערכאות.

בברכה,

עביר ג'ובראן, עו"ד

אלזה בונייה, עו"ד

העתקים:

מר יואל רובין, מנכ"ל מועצה אזורית נווה מדבר, באימייל: lishkam@nevemidbar.org.il
 עו"ד שרית חאיק שפיגלשטיין, יועמ"שית משרד החינוך, באימייל: sariths@education.gov.il
 גב' שירין חאפי, מנהלת אגף חינוך ערבי ארצי במשרד החינוך, באימייל: shirinna@education.gov.il